



DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Barneombudet
Postboks 8889 Youngstorget
0028 Oslo

Deres ref.
23/00246-1

Vår ref.
23/1270

Dato
11.04.2023

Informasjon om pågående arbeider om rettighetene til mistenkte barn

Vi viser til Barneombudets brev 3. mars 2023, hvor det bes om informasjon om pågående arbeider i Justis- og beredskapsdepartementet om rettighetene til barn som kan mistenkes for å ha begått lovbrudd.

I brevet viser Barneombudet til fire forhold som det er særlig opptatt av. Dette gjelder styrking av kompetansen til de som møter barn under etterforskningen, avhør og i den etterfølgende rettsprosessen, barn og unges rett til tilpasset informasjon, barn og unges særlige behov for en voksen som kan ivareta deres rettigheter, samt avhørsmetodikk. Departementet har kommentert disse forholdene nedenfor.

Forsvareropptnevning for barn – mulige endringer i straffeprosessloven

Departementet er i gang med å undersøke behovet og mulighetene for å endre straffeprosesslovens regler om forsvareropptnevning for barn. Bakgrunnen er bl.a. innspill fra Sivilombudet om dagens praksis og regler om avhør av barn, se vedlagte brev til departementet 14. desember 2021 («Sivilombudets funn om barn i politiarrest – behov for nasjonale tiltak») side 7–8, og Straffeprosessutvalgets lovforslag i NOU 2016: 24 om at barn som kan mistenkes for å ha begått straffbare handlinger, alltid skal ha forsvarer på alle stadier av saken når det kan bli spørsmål om å idømme ubetinget fengsel, samfunnsstraff eller ungdomsstraff, se lovutkastet § 3-11 bokstav a.

Postadresse
Postboks 8005 Dep

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4A
0484 Oslo

Leveringsadresse
Varemottak
Akersgata 59
0180 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Kristian Klem

Departementet har nylig vært i kontakt med Riksadvokaten, Politidirektoratet og Domstoladministrasjonen for å innhente mer informasjon om dagens praksis om forsvareroppnevning for barn og konsekvensene av en lovendring som den Straffeprosessutvalget gikk inn for i NOU 2016: 24. Etter planen vil departementet motta innspill fra utvalgte domstoler og politidistriktene i løpet av våren 2023. Når innspillene foreligger, vil departementet vurdere om det kan være aktuelt med lovendringer.

Departementet utelukker ikke at det også kan være grunn til å se nærmere på vergers rolle i straffesaker, bl.a. for å sikre at barn får tilstrekkelig informasjon og støtte fra en voksen, men vil i første omgang vurdere behovet for endringer i reglene om forsvareroppnevning.

Når departementet har satt seg nærmere inn i hvordan reglene om forsvareroppnevning for barn mv. praktiseres i dag, og dermed har et bedre grunnlag for å vurdere mulige lovendringer, vil vi være positive til et møte med Barneombudet for å diskutere temaet nærmere.

Styrking av kompetansen til de som møter barn under etterforskningen mv. og avhørsmetodikk

Det er et pågående arbeid i politi- og påtalemyndigheten å heve og sikre kvaliteten på avhør i saker om mindreårige mistenkte. Politihøgskolen gjennomfører blant annet opplæring i regler for avhør av barn og mistenkte barns rettigheter.

På oppdrag fra Politidirektoratet gjennomførte Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) i 2021 en evaluering av Statens Barnehus. I rapporten anbefales det blant annet at målgruppen til barnehusene utvides til også å omfatte mistenkte barn – i utgangspunktet innenfor de samme typene av lovbrudd som gjelder for barn som er fornærmet. Straffeprosessloven §§ 239–239f med forskrift om tilrettelagte avhør har kun regler om avhør av barn med status som fornærmet eller vitne i en straffesak. Etter anmodning fra påtalejurist og avhengig av kapasiteten på det aktuelle barnehuset, hender det likevel at det foretas avhør av mindreårige mistenkte på barnehus.

I samarbeid med Politidirektoratet vil departementet, som et ledd i arbeidet med opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner som skal legges frem høsten 2023, vurdere en mulig utvidelse av målgruppen for barnehusene til også å omfatte barn og unge med status som mistenkt. I tillegg er politiets nasjonale faggruppe for avhør i ferd med å avslutte sitt arbeid med å utarbeide Nasjonale retningslinjer for avhør av mistenkte barn. Disse retningslinjene vil legge til rette for å øke rettssikkerheten til barn med status som mistenkt i straffesaker, herunder barn som utøver skadelig seksuell atferd. Vi tilføyer at KRIPOS har utarbeidet en egen veileder for avhør av mindreårige mistenkte.

Med hilsen

Ingeborg Gjølstad
lovrådgiver

Kristian Klem
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg

Sivilombudets brev til departementet 14. desember 2021